

ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI IZ PERSPEKTIVE MLADIH

Saudin GOBELJIĆ

UDK 316.621-053.8:28-7(497.6)

SAŽETAK: U ovom radu autor nastoji pokazati da kod mladih pripadnika IZ postoji zainteresiranost za instituciju IZ u BiH, ali i za promjene u radu Islamske zajednice kao krovne organizacije i zajednice muslimana Bosne i Hercegovine i Bošnjaka izvan njene teritorije. Uz analizu postojećeg stanja i odnosa unutar institucija IZ, autor ističe da bi Islamska zajednica trebala biti institucija u kojoj djeluju mladi ljudi, koji bi znanjem doprinosili poboljšanju kvalitete duhovnog i kulturnog života muslimana. Za potrebe ovog rada provedena je i anketa među studentima Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i Filozofskog fakulteta u Tuzli koja je pokazala da mladi, u većini, nisu zadovoljni radom Islamske zajednice i brojem projekata za tu populaciju. U ovom radu se, pored skretanja pažnje na potrebu ozbiljnog bavljenja pitanjima mladih, pokušava dati i odgovor na pitanje koliko su mladi zadovoljni radom ove institucije i jesu li spremni i dovoljno stručni da mijenjaju postojeće stanje i učestvuju u kreiranju bolje budućnosti za studente koji se obrazuju u institucijama IZ, ali i onih izvan.

Ključne riječi: IZ u BiH, mladi, promjene, obrazovanje *Ključne riječi:* IZ u BiH, mladi, promjene, obrazovanje

Uvod

Mladost, kao jedno osjetljivo i prelazno razdoblje iz djetinjstva u zrelu dob, još uvijek predstavlja izazov u istraživanjima sociologa i psihologa koji nastoje proučiti ponašanje adolescenata koje često izlazi izvan okvira društveno prihvaćenih normi. Sociolozi su dokazali da i mladi imaju svoju subkulturu, koja uglavnom predstavlja njihov odgovor na savremena društvena dešavanja, ali i revolt protiv marginalizacije i izoliranosti iz društva i onoga na što bi oni, kao ambiciozni i perspektivni članovi zajednice, mogli utjecati, a za što ih stariji smatraju nekompetentnima. Mladi iskazuju težnju i želju da budu korisni članovi svoje zajednice i svojim svježim i ohrabrujućim idejama doprinose razvoju njenog društvenog, kulturnog, materijalnog i duhovnog života.

Kroz ovo istraživanje nastojat ćemo dokazati da mladi jesu zainteresirani za promjene u radu Islamske zajednice kao krovne organizacije i zajednice muslimana Bosne i Hercegovine i Bošnjaka izvan njene teritorije. Islamska zajednica bi trebala biti institucija u kojoj djeluje značajan broj mladih ljudi i svojim znanjem doprinose poboljšanju kvalitete duhovnog i kulturnog života muslimana. Upravo ćemo kroz ovaj rad dati odgovor na pitanje koliko su mladi zadovoljni radom ove institucije i jesu li spremni i dovoljno stručni da zaista mijenjaju postojeće stanje i učestvuju u kreiranju bolje i svjetlije budućnosti za studente koji se obrazuju u institucijama Islamske zajednice, ali i onih izvan. Nadamo se da ćemo ovim istraživanjem naznačiti potrebu ozbiljnog bavljenja pitanjima

mladih koja su kao takva produkt razmišljanja i sagledavanja stanja u kojem se nalazi naše društvo.

Pojam mladih

Kada je u pitanju poimanje mladih ili adolescenata, potrebno je istaći da ono u različitim zemljama ima različito određenje, s obzirom na brojne činioce, kao što su: vrijednosno-kulturna opredjeljenja, socio-ekonomski uvjeti života, obrazovne karakteristike, politička opredjeljenja i sl.

Terminološki, pojam *adolescencija* (lat. *adolescencia*) razumijeva se kao: *mladost, mladenačko doba; mladež, omladina* (Anić, Klaić i Domović, 2002). Klasična definicija adolescenciju jednostavno definiše kao prijelazno razdoblje iz djetinjstva u zrelu, odnosno odraslu dob, dok

se u rječnicima adolescencija poima kao *životna dob između puberteta i ranog zrelog doba*.

U savremenom društvu mladost se tretira kao tzv. novicijat, tj. mladima se priznaje psihofizička, ali ne i socijalna zrelost (Ilišin, 2002:27). Mladost (adolescencija), kao izuzetno važno životno razdoblje, prate brojne fiziološke, psihološke i socijalne promjene, te se zbog toga adolescenti smatraju najranjivijim segmentom populacije, i plijene pažnju brojnih psihologa i sociologa, koji su istraživanjima došli do zaključka da adolescencija nije samo psihološki fenomen nego i društveno-povijesna kategorija. Zbog toga je za razumijevanje adolescenata i njihovog ponašanja potrebno sagledati cjelokupni društveno-kulturni kontekst u kome žive i djeluju, jer je njihovo ponašanje rezultat kako biologije pojedinca, tako i dominantne kulture. Adolescencija se kao životno razdoblje produžuje od 15, 16. do 27, 28. godine života, dok mladost traje gotovo do četrdesete godine (Mandarić, 2000:66).

Iako se sociolozi razilaze u pogledu postojanja subkulture mladih, većina ih se slaže da je ona uveliko prisutna. *Subkultura kao skup normi, vrijednosti i obrazaca ponašanja razlikuje skupinu ljudi od ostalih članova društva. One nastaju iz potrebe ljudi za pripadanjem i pronalaskom vlastitog identiteta. Odnos subkulture prema dominantnoj kulturi možemo opisati kao svojevrsnu odvojenost od dominantne kulture, bez suprotstavljanja ili kao otpor prema dominantnoj kulturi, što onda već nazivamo kontrakulturom ili alternativnom kulturom. Neke od karakteristika subkulturnih grupa jesu: samoorganiziranje, zajednički interesi i ciljevi te nepropisanost uloga i načina ponašanja* (Mladi i društvo – pitanje identiteta, Preveden:28). Dakle, mnogi mladi ljudi iz subkulture označeni su kao društveno nepodobni, huligani, narkomani, u principu kao oni koji se ne uklapaju u društveno prihvaćene kalupe, te ih se tako izolira iz društvenih dešavanja.

Mladi i zajednica

Adolescenti su u današnjem vremenu zatvoreniji u sebe, psihološki su nezreli i emotivno siromašni, što je posljedica slabe integracije u društvo, koje im ne pruža dovoljno prostora za sudjelovanje u važnim poljima društvenog života: političkom, institucionalnom, ekonomskom, itd, te ih sprečava da zauzimaju važne pozicije u društvu. Nedovoljna integracija mladih u ukupan društveni život i njihov nepovoljniji društveni status u odnosu na starije posljedica je pripisivanja specifičnih značajki i njima odgovarajućih društvenih uloga. Oni se prikazuju kao imanentno problematični (ako ne prihvate zadane društvene vrijednosti kao svoje), konformistički (ako nisu glavni nositelji društvenih promjena), nekompetentni, nezainteresirani za sudjelovanje u ozbiljnim društvenim poslovima, neodgovorni, nezreli, te pretjerano skloni hedonizmu.

Često se ulaženje mladih u svijet odraslih spominje kao proces koji je otežan institucionalizacijom obrazovanja, problemima zapošljavanja, kasnijim zasnivanjem vlastite obitelji... To preuzimanje trajnih društvenih uloga kao ideal čini se jednim od najvećih "krivaca" za marginalizaciju mladih u odnosu na starije i nezadovoljavajuću integraciju u društvo (Mladi i društvo – pitanje identiteta, Štefanović:11). Društvo spram mladih demonstrira paternalistički i posesivni odnos, prema kojem je prirodno da se mladi pripremaju za zrelo doba i pritom zabavljaju, ali da se ne upliću u važne društvene poslove. Na taj način, probleme koji tište mlade u javnosti predstavljaju stariji koji istodobno donose i odluke, a da pritom sami mladi uglavnom nemaju realne mogućnosti utjecaja na te procese. Posebno važnu ulogu u tom procesu igraju obrazovne institucije – Musgrove tvrdi da je *glavna funkcija školovanja održavanje stanja nedoraslosti mladih* (Ilišin, 1999:42).

Zbog zaštite vlastitih interesa i pozicija odrasli odgađaju ulazak

mladih na tržište rada i u svijet odraslih, prikazujući da je to u interesu mladih, produljujući tako razdoblje svoje nadmoći i ovisnosti mladih o njima. Nasuprot tome, većina mladih pokazuje jasnu želju za sudjelovanjem i utjecanjem na odluke koje se donose u društvu, ali na osobnijoj i nezavisnijoj osnovi, izvan zastarjelih struktura i mehanizama sudjelovanja. Oni žele i mogu preuzeti odgovornost za vlastite aktivnosti, na kooperativnoj osnovi sudjelovati u procesima donošenja odluka koje se odnose na lokalnu i širu zajednicu, izraziti svoje mišljenje o razvoju, okolišu, međukulturalnim odnosima i ostalim društvenim temama. Mladi su nedvojbeno veliki potencijal u razvoju modernog, demokratskog i ljudskim pravima usmjerenog društva. Njima se treba pružiti mogućnost razvoja vještina, stavova i vrijednosti koje omogućuju promjene i preuzimanje kontrole nad vlastitim životom, jer upravo spoznaja o mogućnosti promjene djeluje vrlo osnažujuće, ohrabrujuće i motivirajuće.

Islamska zajednica

Muslimani u Bosni i Hercegovini, kao i oni izvan njenih teritorija, imaju svoju zajednicu čije se djelovanje temelji na načelima Kur'ana, sunneta posljednjeg Allahovog poslanika Muhammeda, a.s., kao i islamskoj tradiciji Bošnjaka. To je Islamska Zajednica u Bosni i Hercegovini koja je *jedna i jedinstvena zajednica muslimana u Bosni i Hercegovini, Bošnjaka izvan domovine i drugih muslimana koji je prihvataju kao svoju* (Ustav IZ-e, 1997:član 1).

Islamska zajednica je samostalna u uređivanju svojih djelatnosti, a njeni ciljevi se postižu promicanjem dobra i odvrćanjem od zla. Ona nastoji očuvati vjerodostojnost islamskog učenja, ističući važnost odgoja i obrazovanja svojih pripadnika kroz osiguravanje uvjeta za izvršavanje svih islamskih dužnosti. Također, IZ *organizira i pomaže aktivnosti kojima se poboljšava društveni i materijalni život*

muslimana (Ustav IZ-e, 1997:član 12). U tom smislu možemo kazati da ovaj član garantira jednu širinu i u svoj rad uključuje sve članove koji su zainteresirani za napredak i mi- jenjanje postojećeg stanja.

Pripadnici Islamske zajedni- ce imaju određene obaveze i pra- va. Neke od obaveza pripadnika Islamske zajednice su: da se pri- državaju islamskih normi, da štite islamske vrijednosti i čuvaju islam- ske običaje, da daju redovne do- prinose i druge priloge za potrebe Islamske zajednice, čuvaju ugled i jedinstvo Islamske zajednice, itd. Neka od prava pripadnika Islamske zajednice su da slobodno izražava- ju svoju pripadnost islamu i izvr- šavaju islamske dužnosti, da kori- ste ustanove Islamske zajednice u izvršavanju islamskih dužnosti, da sudjeluju u zajedničkim aktivno- stima u džematu, da biraju organe Islamske zajednice i da budu bira- ni u organe Islamske zajednice, da budu obaviješteni o radu organa i ustanova Islamske zajednice, itd. (Ustav IZ-e, 1997:član 27).

Mladi unutar Islamske zajednice

Iz godine u godinu primjetno je blago nezadovoljstvo mlade po- pulacije, u ovom slučaju studenata Fakulteta islamskih nauka, kada je u pitanju rad Islamske zajednice i njen odnos prema njihovim potrebama. Mladi ljudi, svestrano obrazovani, iskazuju težnju da budu uključeni u njene institucije i svojim znanjem doprinose poboljšanju vjerskog, kulturnog i materijalnog života muslimana u Bosni i Hercegovini. Oni osjećaju da je prostor njihovog djelovanja skučen, te da imaju sve manje mogućnosti za djelovanje, jer se osporava njihova uloga ili se njihovi potezi posmatraju kao ne- dovoljno smišljeni i suviše neisku- sni. Mladi stavljaju akcent na za- jedničko djelovanje mladih i organa Islamske zajednice, ističući potrebu vlastite društvene samorealizacije. U tom smislu, studenti Fakulteta islamskih nauka uputili su pismo

(2010/11.) Rijasetu Islamske za- jednice, Saboru, Prosvjetnoj službi, čiji predmet je perspektiva mladih unutar IZ. Mi ovdje donosimo sa- žetak njihovih sugestija i ideja koje su nastale na iskrenom i čistom duhovnom humusu. Oni ovim pi- smom pozivaju organe IZ da raz- motre sljedeće stvari:

1) *Reforma visokog obrazovanja unu- tar Islamske zajednice je nužna*

S obzirom da ovaj dosadaš- nji pristup obrazovanju ne daje željene rezultate, ovi ambiciozni mladi ljudi predlažu reformu me- dresa i Fakulteta islamskih nauka. Ističu potrebu da se u medrese i Fakultet upisuju samo najbolji i da nije bitan broj nego kvali- tet onih koji završe školovanje u ovim ustanovama.

2) *Nedostatak kvalitetnog strategij- skog razmišljanja*

Studenti u pismu naglašavaju da ne postoji kvalitetna strategija i plan na osnovu koga bi se gledalo naprijed. Stari pristupi i metode više nisu djelotvorni, ali mladi, ambiciozni i nadareni studenti razvijaju svoje strategijsko mi- šljenje i imaju brojne svježije ide- je kako da unaprijede rad i život naše zajednice u ovom vremenu. Međutim, *problem u ovom slučaju jeste da ne postoji dovoljno volje od nadležnih u Islamskoj zajednici da konkretne ideje i prijedloge muslimanske omladine saslušaju te da ih uključe u planove poboljšanja našeg stanja i na državnom i na među- narodnom nivou.*

3) *Zašto jedni te isti uposlenici Islamske zajednice istovremeno imaju više radnih mjesta?*

Veliki broj studenata s Fakulteta islamskih nauka je nezadovoljan činjenicom da uposlenici Islamske zajednice imaju više radnih mjesta unutar te institucije, te očekuju od Islamske zajednice da uvidi svoju grešku, te iskoristi snagu mladih i kompetentnih ljudi za rješenje problema pred kojima stoji mu- slimanska zajednica. Oni očekuju i predlažu sljedeće:

- Da se unutar postojeće zakon- ske regulative definiše član koji će podrazumijevati da jedan službenik IZ može vršiti samo jednu funkciju unutar iste.
- Da se imenuje komisija koja će u najkraćem roku izvršiti reviziju na svim nivoima unu- tar IZ s tim u vezi.

4) *Pitanje stručnog kadra na pozici- jama vjeroučitelja još uvijek nije kvalitetno regulirano*

U pismu studenti ističu da im je poznato da postoji doku- ment koji tretira ovu problema- tiku, ali je on još uvijek mrtvo slovo na papiru, jer zaposlenici u IZ ne provode u praksu sadr- žaj dokumenta, te još uvijek ima mnogo svršenika FIN-a koji su bez zaposlenja. Oni predlažu *da se u skladu sa spomenutim doku- mentom vrši prijem i odabir ka- dra na radno mjesto vjeroučitelja, te da se u relaciji kantonalna mi- nistarstva obrazovanja i muftij- stva ovaj dokument postavi kao jedino važeći.*

5) *Islamska zajednica bi trebala pred- staviti zvaničnu politiku svoga od- nosa prema mladima*

Mladi u posljednjoj tački oče- kuju od Islamske zajednice da formira zvanični odjel pri Vjer- skoprosvjetnoj službi Islamske za- jednice, gdje bi grupa mladih lju- di u suradnji s čelnicima Islamske zajednice rješavala goruća pitanja mladih. Postojeći omladinski krug u Islamskoj zajednici ne daje oče- kivane rezultate, što je pokazatelj da mu se pristupa neozbiljno i bez cilja da se pomogne muslimanskoj mladoj populaciji, ističu studenti.

Mladi izvan Islamske zajednice

U vremenu sve bržeg razvoja i napretka tehnologije, te moralne krize, mladi pokazuju veliku za- interesovanost za religiju kao je- dini izlaz iz savremenih problema i izazova koji su prepreka na putu moralnog usavršavanja mladih lič- nosti. U tom smislu, oni, iako izra- žavaju pripadnost određenoj religiji,

pokazuju pasivnost prema praktikovanju onoga što im ta religija nalaže. Svoje mjesto kroz indirektnan odnos traže i priželjkuju mladi koji pripadaju Islamskoj zajednici, ali nisu direktno/profesionalno angažirani u njenom institucionalnom radu. Naše istraživanje će donekle oslikati da ti ljudi, veoma obrazovani, moralno čedni, imaju htijenje da uzmu učešće kroz projekte koji su plod umnih ljudi u Islamskoj zajednici, ali i kroz svoje vlastite projekte.

Jedan od ispitanika, u ovom slučaju apsolvent na Filozofskom fakultetu u Tuzli, o radu ove institucije je kazao kako Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini po viđenju njega, kao mlade osobe koja nije izučavala islamske nauke, vodi brigu o mladima, ali ne u onoj mjeri koliko bi to mladi željeli. Mladi su zainteresirani za učešće u poboljšanje rada IZ i samim tim trebaju biti uključeni u njen rad, jer su dovoljno sposobni za taj proces. Mlada osoba ima više želje i elana za radom i lakše se prilagođava novim prilikama. On je istakao kako je zadovoljan brojem projekata za mlade, ali uvijek može više i bolje.

Stavovi stručnjaka pri prosvjetnoj službi IZ

U cilju što potpunijih, objektivnijih, preciznijih i naučno valjanih rezultata ovog istraživanja, razgovarali smo s prof. Ibrahimom Begovićem, referentom pri prosvjetnoj službi IZ, koji nam je, kao što je to navedeno u nastavku, dao veoma važne, iscrpne i korisne informacije.

Prof. Begović ističe kako su mladi, prema njegovom mišljenju, relativno dobro zastupljeni u institucijama IZ, posebno kada je u pitanju rad u administraciji, i da je, posebno u nekoliko posljednjih godina, kadar u IZ veoma podmlađen. Također, imajući u vidu specifičnosti određenih djelatnosti unutar ustanova i institucija IZ i potrebu očuvanja kontinuiteta u radu na određenim poslovima, potreban je kadar s višegodišnjim iskustvom.

Na pitanje da li bi IZ trebala više da se otvori prema mladima na način da im da mogućnost da u ovom vremenu promjena kreiraju novitete koji će pomoći radu same IZ, prof. Begović konstatuje da otvorenosti za različite angažmane mladih ne može biti nikada previše. Prema tome, IZ, kao i sav društveni ambijent, treba širom "otvoriti vrata" za kreacije mladih u smislu obogaćivanja kvantiteta, ali i kvaliteta svoga rada. Dakle, i IZ se treba više otvoriti prema mladima kako bi mogli kreirati nove oblike i sadržaje rada. U tom smislu, mladi bi mogli primijeniti popularni trend formiranja svojih udruženja koja bi u svojim programima imala razvijanje saradnje sa IZ-om u aktivnostima od općeg interesa, međutim, čini se da na tom polju nema inicijative mladih, kako primjećuje profesor. Odnos IZ prema mladima ne gradi se na povremenim ili jednokratnim projektima, već je IZ stalo da mladima prije svega pruži odgovarajući vjerski odgoj i obrazovanje, da kod mladih izgradi svijest o vjeri, kulturi i tradiciji, da izgradi moralni i općenito kvalitetan vrijednosni kriterij, kako bi se kao vjernici mogli nositi sa svim izazovima koji će se postavljati pred njih. U tom smislu, prema mišljenju profesora, najvažniji "projekti" za mlade jesu vjeronauka u srednjoj školi koja je od mladih veoma prihvaćena, jer se polaznost vjeronauke u srednjim školama kreće oko 80% od ukupnog broja muslimanskih srednjoškolaca; potom kontinuirani edukativni rad imama s mladima na nivou džemata; zatim podizanje kvaliteta odgojno-obrazovnog rada u medresama i islamskim fakultetima; kurs islama koji se realizira u velikom broju naših sredina, itd. Profesor se nada da će novi institucionalni oblik edukativnog rada s mladima, koji treba uskoro startati, biti dobar odgovor na ona očekivanja na koja se do sada od strane IZ nije odgovaralo prema mladima. Činjenica da je uspostavljen

institucionalni oblik rada s mladima govori da unutar IZ postoji i inicijativa za institucionalnim bavljenjem pitanjima mladih, te da će se ovom problemu ubuduće pridavati mnogo veći značaj kako bi se radu s mladima, koji je bio potpuno decentralizovan (medžlisi su se time bavili, odnosno glavni imami i imami), dao kvalitetniji i sistemski bolje riješen model rada s mladima, ali i njihovom uključivanju u kreiranje aktivnosti IZ, jer mladi su, prema riječima profesora Begovića, veliki potencijal za nove i svježije ideje, za progres, za promjene. On ističe kako našoj omladini općenito na društvenom planu nedostaje ili volje ili hrabrosti da se konstruktivno uključe u tokove društvenog života. Kad je u pitanju njihov angažman na poboljšanje rada i djelovanja Islamske zajednice, bez ikakve sumnje, oni su poželjni i dobrodošli. Svi ljudi unutar IZ se raduju kada mladi ljudi preuzimaju inicijativu za poboljšanje aktivnosti unutar zajednice, i kada svoje interesovanje pokazuju uključivanjem u rad džematskih odbora, skupština medžlisa i izvršnih odbora. Postoje mnogi poslovi unutar IZ gdje je duže iskustvo neophodno, ali to ne znači da i jednom takvom iskustvu ne treba pridodati nove, svježije i ideje koje su odraz potrebe trenutka. Upravo tu na scenu mogu i treba da stupe mladi.

Na naše pitanje da li je zadovoljan urađenim, profesor Begović je kazao da jeste, s obzirom da je vjeronauka u srednjim školama vrlo stabilan odgojno-obrazovni oblik rada s mladima. U našim džematima ima puno primjera kvalitetnog rada s mladima, posebno kroz projekte pod nazivom "Kurs islama", međutim, profesor konstatuje da se s tim ne može biti do kraja zadovoljno, jer se u mnogim sredinama s mladima radi malo ili neprilagođeno njihovim potrebama u ovom vremenu. Upravo zbog toga prof. Begović s timom stručnih ljudi posljednjih godina intenzivno radi na uspostavljanju jednog novog

institucionalnog oblika neposrednog rada s mladima. Vjeruje da će sa zaživljavanjem ovog oblika rada, koji bi trebao uvažavati savremene potrebe mladih i modele komunikacije s njima, napraviti jedan veliki korak u većem približavanju mladima i u približavanju njih prema Zajednici. U nastavku rada donosimo rezultate ankete koja je provedena među studentima.

Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika sačinjavali su studenti od prve do četvrte godine sljedećih fakulteta: Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i Filozofskog fakulteta u Tuzli. Ukupan broj ispitanika je četrdeset, dvadeset ispitanika sa FF, a dvadeset sa FIN-a, od čega je muškaraca dvadeset dva, a djevojaka osamnaest.

Rezime istraživanja

- Istraživanje je provedeno među studentima na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu i Filozofskom fakultetu u Tuzli.
- Među ispitanicima je približno isti broj s obzirom na spol, muških: 22 i ženskih: 18.
- Svi ispitanici su saglasni sa činjenicom da u Islamskoj zajednici ne radi dovoljan broj mladih.
- 50% ispitanika je odgovorilo da je Islamska zajednica otvorena prema mladima, dok je 50% njih na to pitanje dalo negativan odgovor.

- Ispitanici su u apsolutnoj većini, čak 87,50% njih istakli da nisu zadovoljni brojem projekata za mlade.
- Svi ispitanici smatraju da mladi trebaju biti uključeni u rad Islamske zajednice.
- 80% ispitanika je zainteresovano za učešće u poboljšanju rada Islamske zajednice.
- Studenti su u 82,50% odgovorili da su mladi dovoljno sposobni za promjene u radu Islamske zajednice.
- 72,50% ispitanika je iskazalo nezadovoljstvo dosadašnjim radom Islamske zajednice.
- Konstatovat ćemo da istraživanje jeste obavljeno s manjom skupinom mladih ljudi, no to ne treba biti razlog da se rezultati ovog istraživanja ne shvate ozbiljno tj. da nadležni organi pri Rijasetu, koji se bave ovom problematikom, ove indikatore uzmu kao polazište za potpunije institucionalno bavljenje mladim i njihovim potrebama u vremenu u kojem žive.

Zaključak

Na prethodnim stranicama bavili smo se osjetljivim pitanjem današnjice, a vezano je za odnos i otvorenost Islamske zajednice prema mladima, a u isto vrijeme i kompetentnost mladih da djeluju i unose promjene u radu IZ. Uradili smo metodološki okvir istraživanja, pojasnili osnovne

pojmove, a to su u ovom slučaju *mladi* i *Islamska zajednica*, a u dijelu o mladima i društvu govorili smo da je nedovoljna integracija mladih u ukupan društveni život i njihov nepovoljniji društveni status u odnosu na starije posljedica pripisivanja specifičnih značajki i njima odgovarajućih društvenih uloga.

U prilog našega istraživanja išlo je i pismo koje su studenti Fakulteta islamskih nauka uputili Rijasetu Islamske zajednice, Saboru i Prosvjetnoj službi, čiji predmet je perspektiva mladih unutar te institucije, te smo osnovne tačke pisma ukratko predstavili. Profesor Ibrahim Begović nam je u razgovoru iznio svoje viđenje položaja i pitanja zastupljenosti mladih u institucijama Islamske zajednice, njihove involviranosti u projekte Islamske zajednice, te zainteresiranosti za sami rad unutar ove institucije.

U ovom radu smo anketom provedenom među studentima Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i Filozofskog fakulteta u Tuzli pokazali da mladi, u većini, nisu zadovoljni radom Islamske zajednice i brojem projekata za tu populaciju, te da su spremni, a u isto vrijeme i kompetentni, da mijenjaju postojeće stanje i doprinose napretku duhovnog, materijalnog i kulturnog života svoje zajednice. Nadamo se da će ovo skromno istraživanje doprinijeti onima koji imaju obavezu, emanet da se bave pitanjima mladih i njihovim problemima.

Izvori i literatura

- Anić, Š, Klaić, N., Domović, Ž., (2002). *Rječnik stranih riječi: tuđice, posuđenice, izrazi, kratice i fraze*. Zagreb : Sani-plus.
- Ilišin, V., (1999). *Mladi na margini društva i politike*. Zagreb : Alinea.
- Ilišin, V., i Radin, F., (2002). *Mladi uoči trećeg milenija*. Zagreb : Institut za društvena istraživanja u Zagrebu; Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
- Mandarić, V., (2000). *Religiozni identitet zagarbačkih adolescenata*, Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar u suradnji s Katoličkim bogoslovnim fakultetom.
- Mladi i društvo – pitanje identiteta* (2010). ur. Bužinkić Emina, Mreža mladih Hrvatske.
- Pismo studenata Fakulteta islamskih nauka upućeno Rijasetu Islamske zajednice, Saboru i Prosvjetnoj službi. (2010/11).
- Razum, R., (2008). *Vjeronauk između tradicije i znakova vremena*, Zagreb : Glas Koncila.
- Salkić, M. (2003). *Organizacija i administracija Islamske zajednice*. Sarajevo : El-Kalem.
- Tomić, R. i Hasanović, I., (2007). *Mladi i slobodno vrijeme*. Tuzla : OFF-SET. <http://login.weboder.net>, 8. 1. 2012. <http://www.opstina-doboj.ba>, 6. 1. 2012. <http://www.rijaset.ba>, Ustav IZ-e iz 1997. <http://infoz.ffzg.hr>, 5. 1. 2012.

الموجز

المشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك في أعين الشباب

سعودين غوبيليتش

يسعى الكاتب في هذا المقال إلى الإشارة إلى اهتمام الشباب بمؤسسات المشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك، وبالتغيرات في عملها، باعتبارها المنظمة الراعية لشؤون المسلمين وأحوالهم داخل البوسنة والهرسك والبشانقة في الشتات. وإلى جانب تحليل الوضع الراهن والعلاقات السائدة داخل مؤسسات المشيخة الإسلامية، يؤكد الكاتب على ضرورة أن تكون المشيخة الإسلامية هي المؤسسة التي ينشط داخلها الشباب ويساهمون بعلمهم في تحسين مستوى حياة المسلمين الدينية والثقافية. وبناء على استطلاع الرأي الذي أجري بين طلاب كلية الدراسات الإسلامية في سراييفو وكلية الفلسفة في توزلا، تبين أن الشباب في غالبيتهم غير راضين عن أداء المشيخة الإسلامية وعدد المشاريع المخصصة لهذه الفئة. وإلى جانب لفت الانتباه إلى ضرورة الاهتمام الجاد بقضايا الشباب، نجد في هذا البحث محاولة لتقديم الإجابة عن سؤال: هل الشباب راضون عن عمل هذه المؤسسة وهل هم مستعدون ومؤهلون بشكل كاف لتغيير الوضع الراهن والمشاركة في تصميم مستقبل أفضل للطلاب، سواء منهم الذين يدرسون في مؤسسات المشيخة الإسلامية، أو خارجها؟

Summary

ISLAMIC COMMUNITY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA FROM THE PERSPECTIVE OF THE YOUTH

Saudin Gobeljić

In this article the author tries to point out the interest of the youth members of the IC for this institution as well as their interest in changes in the functioning of the Islamic Community as the umbrella organization and the community of Muslims in BiH and the Bosniaks who live abroad. Along with the analysis of the current condition and relations within the institutions of the Islamic Community, the author also stresses that the Islamic Community should be an institution that employs young people, who would, on their part, contribute in improving the quality of spiritual and cultural life of Muslims. With this in mind we carried out a questionnaire amongst the students of the Faculty of Islamic Studies in Sarajevo and the Faculty of Philosophy in Tuzla. The results show that majority of youth is not satisfied with the work of the Islamic Community specifically with the number of projects offered for the young people. Besides pointing out the need for more serious consideration for the issues of youth, the article also attempts to answer the question as of to what extent are the young people satisfied with the work of the Islamic Community and to what degree are they qualified and prepared to change the present conditions and participate in creating a better future for students acquiring their education within the institutions of the IC, but also for those who graduated from other institutions.